

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci maloletého **E.**, narodeného **X.**, bývajúceho v súčasnosti u matky, občana Slovenskej a Talianskej republiky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany – pracovisko Hlohovec, Jarmočná č. 3, dieťa matky **V.**, bývajúcej v **H.**, občianky Slovenskej republiky, zastúpenej advokátskou kanceláriou **F.**, s.r.o. so sídlom v **B.**, 4, IČO: **X.**, a otca **M.**, bývajúceho v **S.**, občana Talianskej republiky, zastúpeného **M.** advokátska kancelária s.r.o., so sídlom v **B.**, IČO: **X.**, **o nariadenie návratu maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 1 P 284/2012, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. novembra 2013 sp. zn. 11 CoP 442/2013, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 26. novembra 2013 sp. zn. 11 CoP 442/2013 **z r u š u j e** a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením z 3. júna 2013 č.k. 1 P 284/2012-872 nariadil návrat maloletého dieťa do Talianskej republiky, krajiny jeho obvyklého pobytu, s tým, že matka je povinná vrátiť ho do 3 dní od doručenia uznesenia a ak by ho v tejto lehote nevrátila, je otec oprávnený prevziať maloletého za účelom vrátenia do miesta jeho obvyklého pobytu na území Talianskej republiky. Otcovi a štátu nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení súd prvého stupňa poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, ktorými mal preukázané, že krajinou obvyklého pobytu maloletého na základe poslednej vzájomnej dohody rodičov je Talianska republika. Matka 13. augusta 2012 na základe svojho jednostranného rozhodnutia protiprávne premiestnila maloletého na územie Slovenskej republiky, čím porušila

opatrovnícke právo otca k ich spoločnému dieťaťu. Vzhľadom na to, že vzťahy medzi rodičmi neboli harmonické a otec s matkou sú v rozvodovom (separačnom) konaní, boli už v čase pred premiestnením maloletého činné príslušné orgány Talianskej republiky, ktoré v rámci svojej právomoci uskutočnili celý rad právnych opatrení dočasnej povahy. V rámci týchto opatrení okrem iného uložili otcovi povinnosť opustiť vtedajšiu spoločnú domácnosť ako súčasť separačného konania, matke zverili predbežne dieťa do osobnej starostlivosti, upravili styk otca s dieťaťom, otcovi stanovili vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu, matke uložili zákaz premiestniť maloletého bez súhlasu otca mimo územia Talianskej republiky, neskôr maloletému dieťaťu ustanovili opatrovníka, miestnemu rodinnému a poradenskému centru uložili povinnosť pomôcť maloletému, monitorovali rodičov v záujme predchádzania vzniku konfliktov a podpory rozvoja ich rodičovských zručností rodičov. Zo správy psychologického vyšetrenia rodičov maloletého vyžadanej súdom Talianskej republiky pre maloletých bolo v konaní zistené, že obaja rodičia potrebujú byť sprevádzaní pri výkone rodičovských funkcií k spoločnému dieťaťu. Matke treba priznať väčšiu empatickú kompetenciu, avšak hnev, ktorý cíti, by mohol byť prekážkou, ktorá bráni dieťaťu správnejšie prežívanie vzťahu s otcom. Psychoemocionálne ťažkosti otca vyžadujú starostlivosť, aby sa naučil vedomejšie plniť svoju úlohu otca. Súd prvého stupňa zohľadnil, že proti matke je v Talianskej republike vedené trestné konanie, lebo nerešpektovala opatrenie súdu o zákaze vycestovania. Proti vôli otca, od ktorého je odlúčená, a tiež bez súdneho rozhodnutia premiestnila totiž maloletého (dvojročné dieťa) a uniesla ho na územie Slovenskej republiky, čím zabránila otcovi vo výkone jeho rodičovských práv a povinností. Preukázané tiež bolo, že otec dieťaťa ako vhodné opatrenie pre zabezpečenie návratu dieťaťa obstaral otvorenú letenku a autobusovú prepravu matky s dieťaťom z letiska na území Slovenskej republiky do mesta obvyklého pobytu dieťaťa a matka prevzala peňažnú poštovú poukážku na sumu 2700 € ako výživné pre ňu po jej návrate do Talianskej republiky. Pre prípad návratu dieťaťa do Talianskej republiky zabezpečil otec matke a maloletému prenájom zariadeného dvojizbového bytu s kúpeľňou a kuchynským kútom na obdobie od 1. mája 2013 do 30. apríla 2014 a zároveň preukázal zaplatenie nájomného (3000 €) za obdobie 6 mesiacov vopred. Výsledky vykonaného dokazovania potvrdili, že rodičia maloletého nežili v harmonickom zväzku a matka neoprávnene premiestnila maloletého z miesta jeho obvyklého pobytu. Otec sa s týmto premiestnením nezmieril a podľa Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (publikovaný bol v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pod č. 119/2001 Z.z.) požiadal o nariadenie okamžitého návratu maloletého do Talianskej republiky a obnovu výkonu svojich rodičovských práv. Súd prvého

stupňa zdôraznil, že úprava rodičovských práv otca a matky k maloletému, ktorá vyplýva z miery schopnosti každého z rodičov zabezpečovať výchovu a starostlivosť o ich spoločné dieťa, je predmetom konania a dokazovania súdnych orgánov Talianskej republiky, ktoré prijímajú primerané dočasné opatrenia na zabezpečenie ochrany maloletého s úmyslom podporovať rodičov v rozvoji ich rodičovských zručností v prospech maloletého. Podčiarkol, že jednou z najdôležitejších zásad Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí a tiež Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností je zásada, že najlepší záujem dieťaťa (okrem výnimiek vyplývajúcich z čl. 13 a 20 tohto dohovoru a čl. 11 ods. 4 tohto nariadenia) vyžaduje vždy návrat dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu. K tvrdeniam matky o možnom psychickom a fyzickom násilí zo strany otca súd prvého stupňa uviedol, že mu neboli predložené jednoznačné a nespochybniteľné dôkazy o takomto konaní otca. So zreteľom na prijaté opatrenia, či už zo strany otca (najmä prenájom bytu pre účely samostatného bývania matky s dieťaťom a nie v bezprostrednej blízkosti bydliska otca, uhradenie nákladov na dopravu za účelom návratu, poskytnutie finančných prostriedkov) alebo zo strany orgánov Talianskej republiky (predovšetkým ustanovenie opatrovníka, poskytovanie pomoci, monitorovanie oboch rodičov, osobná starostlivosť o maloletého), dospel k názoru, že do budúca je maloletému dieťaťu zabezpečené poskytovanie primeranej ochrany. Vzhľadom na to, že súd nezistil žiadne dôvody pre odmietnutie návratu maloletého dieťaťa, nariadil jeho návrat do krajiny jeho obvyklého pobytu a pod jurisdikciu Talianskej republiky s tým, že takto sa nastolí pôvodný stav z času pred neoprávneným premiestnením dieťaťa matkou. O trovách štátu súd rozhodol podľa § 148 ods.1 O.s.p.; otcovi nepriznal náhradu trov konania, lebo neuplatnil nárok na ňu.

Na odvolanie matky Krajský súd v Bratislave uznesením z 26. novembra 2013 sp. zn. 11 CoP 442/2013 napadnuté uznesenie zmenil podľa § 220 O.s.p. tak, že návrat maloletého dieťaťa nenariadil. Uviedol, že rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), pričom – na rozdiel od súdu prvého stupňa – dospel k jednoznačnému záveru, že v konaní bolo preukázané násilie otca a tiež nepriaznivé pomery, v ktorých sa matka nachádzala počas svojho pobytu v Talianskej republike. Zmenu prvostupňového rozhodnutia odôvodnil tým, že nariadenie návratu maloletého dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu by znamenalo nebezpečenstvo jeho vystavenia fyzickej alebo duševnej ujme, pretože v krajine obvyklého pobytu hrozia matke reštrikcie a nie je zabezpečený jej beztravný návrat spoločne s dieťaťom. Návrat dieťaťa do Talianskej republiky spojený s jeho

odlúčením od matky v jeho útlom veku života by bol v rozpore s individuálnym záujmom dieťaťa, ktorý je nadradený záujmu rodičov na výkone ich rodičovských práv. Takýto návrat by pre maloletého znamenal nebezpečenstvo vystavenia fyzickej alebo duševnej ujme, alebo by ho inak mohol priviesť do neznesiteľnej situácie. Podľa názoru odvolacieho súdu neboli v danom prípade prijaté také dostatočne účinné opatrenia, ktoré by znamenali možnosť beztretného návratu matky spoločne s dieťaťom do Talianskej republiky. Rovnako nebolo v potrebnej miere preukázané, že v Talianskej republike sú pre matku a maloleté dieťa zabezpečené vyhovujúce sociálne podmienky umožňujúce im spokojný život na dôstojnej úrovni.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal otec maloletého dovolanie s odôvodnením, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Rozhodnutie odvolacieho súdu je nesprávne predovšetkým preto, lebo nerešpektuje čl. 11 ods. 4 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností. Dovolanie zdôrazňuje, že otec splnil všetky požadované opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate (zabezpečil oddelené ubytovanie pre matku a dieťa, leteckú a autobusovú dopravu pre účely návratu a poskytol výživné 2700 € na dobu 6 mesiacov) a preukázal tiež pripravenosť úradov Talianskej republiky poskytnúť dieťaťu potrebnú ochranu. Podľa názoru dovolateľa porušuje napadnuté rozhodnutie aj práva samotného dieťa vyplývajúce z Dohovoru o právach dieťa, ktorý bol publikovaný oznámením č. 104/1991 Zb., predovšetkým v čl. 9 tohto dohovoru upravené právo dieťaťa nebyť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli. Pokiaľ matka tvrdila, že sa k nej otec údajne správal násilne, jej tvrdenia sú v dovolaní označené za nepodložené; odvolací súd si tieto tvrdenia nesprávne osvojil napriek tomu, že otec predložil relevantné dôkazy o zastavení trestných konaní iniciovaných proti nemu matkou. K argumentácii odvolacieho súdu o nemožnosti beztretného návratu matky spoločne s dieťaťom uviedol, že nie je v jeho silách dosiahnuť zastavenie trestného stíhania matky vedené proti nej za únos dieťaťa a porušenie zákazu vycestovania, lebo príslušné orgány Talianskej republiky postupujú voči nej z úradnej povinnosti. Opätovne zdôraznil, že má úprimný záujem o syna a konanie o nariadení jeho návratu, ktoré prebieha už vyše roka, vedie k ochladeniu vzájomných citových väzieb. Navyše, matka sťažuje, bráni a prípadne znemožňuje kontakt dieťaťa s otcom a umožnila iba štyri vzájomné stretnutia. K posúdeniu najlepšieho záujmu dieťa uviedol, že jeho významnou súčasťou je aj kontakt a stretávanie sa s obidvomi rodičmi. V nadväznosti na to zopakoval, že

matke s maloletým dieťaťom nehrozí v Talianskej republike žiadna závažná ujma. Dovolateľ odvolaciemu súdu vytkol aj to, že napriek jeho výslovnej žiadosti rozhodol bez nariadenia pojednávania. Podľa jeho názoru mu týmto postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. V konaní došlo aj k iným (dovolateľom bližšie nešpecifikovaným) procesným vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Zo všetkých uvedených dôvodov žiadal, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Matka maloletého vo vyjadrení k dovolaniu navrhla tento opravný prostriedok otca zamietnuť ako neopodstatnený. Aj ona zdôraznila aspekt prvoradosti záujmu maloletého dieťaťa, ktoré má na území Slovenskej republiky vytvorené potrebné emocionálne a materiálne zázemie a sociálne väzby, v porovnaní s otcom však tento záujem vyhodnocovala inak. Poukázala na to, že vzhľadom na prebiehajúce trestné konanie vedené proti nej v Talianskej republike vo veci únosu, nie je podľa jej názoru reálne možné, aby sa s maloletým vrátila; rovnako nie je možné, aby sa maloletý vrátil bez matky do krajiny obvyklého pobytu. Opatrenia zabezpečené otcom sú pre ich návrat nedostatočné preto, lebo môžu byť zmenené a nie sú jej ani poskytnuté garancie o ich ďalšom plnení. Sociálny systém krajiny obvyklého pobytu označila za nedostatočný a rozhodnutia súdnych orgánov za nezákonné; ich rozhodnutia jej neboli doručené a nemala možnosť vyjadriť sa k nim. Poprela tvrdenia otca o znemožňovaní kontaktu s maloletým dieťaťom a na dôkaz svojej obrany predložila potvrdenia o asistovanom kontakte otca s dieťaťom v dňoch 2. novembra 2012, 11. decembra 2012, 11. júna 2013 a 20. januára 2014 a tiež výpisy dátových hovorov uskutočnených prostredníctvom služby Skype. K námietke otca o nenariadení odvolacieho pojednávania uviedla, že v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. nebolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť vo veci pojednávanie, pretože to záviselo iba od úvahy súdu, nie od žiadosti účastníka konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p. proti uzneseniu odvolacieho súdu, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

So zreteľom na obsah dovolania a povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo.

Otec v dovolaní namietol, že odvolací súd mu odňal možnosť konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení, ktoré Občiansky súdny poriadok priznáva účastníkovi občianskeho súdneho konania. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým

vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Dovolateľ zastáva názor, že k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom došlo procesným postupom odvolacieho súdu, ktorý – napriek jeho žiadosti – na rozhodnutie o odvolaní nenariadil pojednávanie.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. a prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z uvedených ustanovení vyplýva, že odvolací súd je povinný nariadiť odvolacie pojednávanie len v prípadoch uvedených v § 214 ods. 1 O.s.p. Ak nejde o prípad uvedený v tomto ustanovení, „môže“ o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Rozhodnutie, či odvolacie pojednávanie v prípade, na ktorý sa vzťahuje § 214 ods. 2 O.s.p., nariadené bude alebo nebude, je na úvahe odvolacieho súdu. Ak odvolací súd v prípade, v ktorom povinnosť nariadiť odvolacie pojednávanie nevyplýva z § 214 ods. 1 O.s.p., nevyhovie žiadosti účastníka o nariadenie pojednávania, neodníme mu možnosť pred súdom konať.

So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru o neopodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p.

V ďalšom dovolací súd, rovnako so zreteľom na obsah dovolania a tiež § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. skúmal, či v konaní nedošlo k procesným vadám v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7 (§ 213 ods. 1 O.s.p.). Ak sa ale odvolací súd chce odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním

vykonaných dôkazov, musí dokazovanie sám zopakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Pokiaľ tak nepostupuje, koná procesne nesprávne a jeho postup vykazuje znaky tzv. inej procesnej vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 O.s.p.).

V danom prípade súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní nariadil návrat maloletého dieťaťa do Talianskej republiky. Vychádzal z požiadavky okamžitého návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu (samo určenie miesta obvyklého pobytu maloletého nebolo v konaní sporné) a z výsledkov zisťovania primeraných opatrení na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho navrátení, ktoré boli prijaté jednak zo strany otca, jednak zo strany orgánov Talianskej republiky. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania založil súd prvého stupňa svoje rozhodnutie na zistení, že sú splnené všetky podmienky pre nariadenie návratu maloletého.

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zmenil a návrh zamietol s odôvodnením, že po opätovnom posúdení záujmu dieťaťa dospel k záveru, že návrat maloletého dieťaťa tak útleho veku, ktoré sa už integrovalo do prostredia na území Slovenskej republiky, by bol v rozpore s jeho záujmom. Konštatoval, že návrat dieťaťa bez matky, ktorej hrozia v krajine obvyklého pobytu dieťaťa reštrikcie (trestné stíhanie), nie je možný a individuálny záujem dieťaťa musí byť prioritný pred individuálnymi záujmami rodičov. Zamietnutie návrhu odôvodnil tiež tým, že pre prípad návratu dieťaťa neboli prijaté účinné opatrenia pre beztrestný návrat matky spoločne s dieťaťom do Talianskej republiky a nebolo preukázané v potrebnej miere ani zabezpečenie dostatočných sociálnych podmienok pre dôstojnú úroveň života matky a maloletého dieťaťa v Talianskej republike. Napokon odvolací súd poukázal na to, že otec je prívržencom extrémistického hnutia, pričom výchova dieťaťa v takomto prostredí nie je v jeho záujme.

Z porovnania prvostupňového a odvolacieho rozhodnutia je zrejmé, že odvolací súd formálne považoval prvostupňové skutkové zistenia za úplné a správne, a preto z nich vychádza, avšak z materiálneho (obsahového) hľadiska predsa len rozhodol na podklade čiastočne odlišných skutkových zistení, ku ktorým dospel po neprípustnom, procesne nedovolenom prehodnotení skutkových zistení súdu prvého stupňa bez vykonania dokazovania. Odvolací súd si pri tomto skutkovom prehodnotení dostatočne neuvedomil svoju viazanosť skutkovým stavom ustáleným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1 O.s.p.),

so zreteľom na ktorú bol povinný, pokiaľ rozhodujúce skutkové zistenia prvostupňového súdu nepovažoval za správne, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakovať alebo doplniť (§ 213 ods. 3 O.s.p.). Iba po zopakovaní dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa alebo po vykonaní nových dôkazov mohol odvolací súd dospieť k iným (z pohľadu výsledkov prvostupňového konania odlišným) skutkovým záverom.

Odvolací súd však – bez dôsledného postupu podľa § 213 ods. 3 O.s.p. – rozhodol na podklade zistení, ktoré sú sčasti odlišné od zistení súdu prvého stupňa (že násilie otca voči matke bolo jednoznačne preukázané, že neboli prijaté účinné opatrenia pre beztrestný návrat matky spoločne s dieťaťom do Talianskej republiky, že nie je doložené zabezpečenie sociálnych podmienok pre matku a dieťa, ktoré by im v Talianskej republike zabezpečili dôstojnú životnú úroveň, a že otec sympatizuje s takým extrémistickým hnutím, orientácia na ktoré sa prieči správnej výchove a záujmom maloletého). Nerešpektovaním uvedeného ustanovenia odvolacím súdom došlo k procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd pripomína, že aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí mať (viď § 211 ods. 2 O.s.p.) náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p. Aj odvolací súd sa preto v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené skutočnosti, ale tiež s poukazom na všetky relevantné úvahy, ktoré ho viedli k právnym záverom, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu nemá náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľné.

Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu nezodpovedá ustanoveniam § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p.

Z napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že odvolací súd uvažoval v dvoch rovinách. Na jednej strane konštatoval to, že „matke maloletého hrozia v krajine obvyklého pobytu reštrikcie“, na druhej strane to, že „návrat dieťaťa bez matky, resp. odlúčenie dieťaťa

od matky v tak nízkom veku nie je možné“. To zároveň znamená, že odvolací súd zohľadnil a zároveň aj zvažoval dva záujmy – záujem matky (na tom, aby sa vyhla „reštrikciám“ v Talianskej republike) a záujem dieťaťa (na tom, aby nedošlo k jeho navráteniu do Talianskej republiky bez matky). Pokiaľ však odvolací súd v zhode so súdom prvého stupňa považoval za primárny najlepší záujem dieťaťa, ktorým je (až na výnimky vyplývajúce z čl. 13 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí) návrat dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu, mal v odôvodnení napadnutého uznesenia primerane vysvetliť, akou úvahou sa riadil, keď favorizoval záujem matky a nerozhodol o navrátení dieťaťa do Talianskej republiky, a to aj za cenu „reštrikcií“ voči nej. Zo spisu pritom predbežne nevyplýva, že by matke hrozili „reštrikcie“ takej povahy, ktoré by v krajine obvyklého pobytu dieťaťa nevyhnutne viedli k odlúčeniu matky a dieťaťa, prípadne dieťa vystavili fyzickej alebo duševnej ujme.

Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nevysvetlil ani to, na podklade čoho dospel k záverom o preukázanom násilí otca voči matke, o neprijatí účinných opatrení pre návrat maloletého dieťaťa do Talianskej republiky, o nezabezpečení dostatočných sociálnych podmienok pre dôstojný život dieťaťa po návrate do Talianskej republiky a o orientácii otca na extrémistické hnutie. Pokiaľ napadnuté rozhodnutie nevysvetľuje, na akom podklade odvolací súd – bez zopakovania alebo doplnenia dokazovania – dospel k záverom odlišným od záverov súdu prvého stupňa, ktoré boli pre rozhodnutie o veci podstatné, je rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné a najvyšší súd nemá možnosť posúdiť do všetkých dôsledkov jeho vecnú správnosť. Aj táto procesná nesprávnosť (nepreskúmateľnosť) je judikatúrou najvyššieho súdu (R 111/1998) považovaná za tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Vzhľadom na to, že v konaní došlo k procesným vadám majúcim za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, dovolací súd otcom napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. júla 2014

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková